

DASHBOARD CORONAVIRUS

Voorstel – Kader voor afweging en besluitvorming

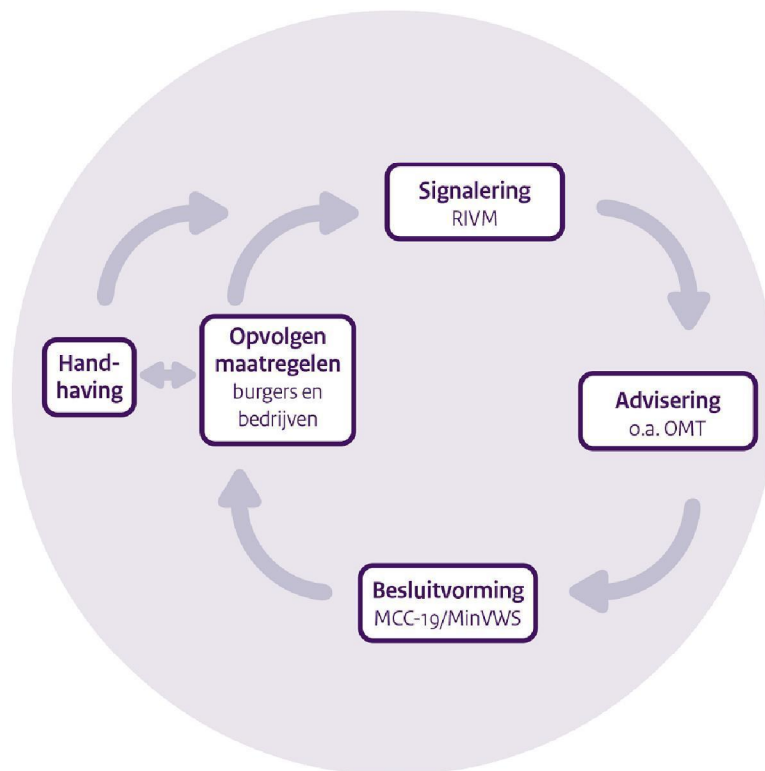
Versie 29 mei 2020, 15.00 uur

NB Dit is een concept – nog niet in de vorm voor een Kamerbrief

1. Aanleiding en doel

In de brief aan de Tweede Kamer van 20 mei jl. informeerde de minister van VWS de Kamer over de ontwikkeling van een dashboard om het zicht op en inzicht in de verspreiding van het coronavirus te versterken. Daarmee kunnen snel nieuwe signalen van opleving van het virus geïdentificeerd worden en kan het virus snel en gericht ingedamd worden. Zodoende kan mogelijk sneller worden voorkomen dat grootschalige maatregelen nodig zijn om het virus weer onder controle te krijgen, worden mensen met een kwetsbare gezondheid beter beschermd en wordt de zorg veel minder snel overbelast.

In dit document wordt een voorstel gedaan welke rol het dashboard kan vervullen in de cyclus van maatregelen/handhaving (plan), signalering (do), advisering (check) en afweging/besluitvorming (act) (PDCA).

2. Functies van het dashboard in de PDCA-cyclus

Het dashboard heeft in de kern de volgende functies:

- Beleidsinstrument voor afweging en besluitvorming
- Bijeenbrengen van informatiestromen over het virus en de zorg richting het publiek
- Impliciet waarschuwing voor nieuwe maatregelen (nl. als teveel metertjes boven de signaalwaarden staan) of het afschalen van maatregelen als metertjes onder signaalwaarden staan
- Communiceren van genomen en geldende maatregelen per regio.

Dit is in meer detail uitgewerkt in de volgende tabel:

Nr.	Type	Functie	Aard
1	Input voor beleid (Check → Act)	<p>Het creëren van overzicht en het voeden van de afweging over te nemen maatregelen – of het afschalen daarvan - als gevolg van de stand van verspreiding van het coronavirus</p> <p>Deze functie dient op termijn zo compleet/exact mogelijk en voorzien zijn van een advies van het RIVM.</p>	Kwantitatief
2	Input voor publiek (Do → ...)	<p>Het informeren over de stand van het virus (in het bijzonder: testuitslagen, ziekenhuis- en IC-opnamen)</p> <p>Deze functie wordt informatie zo volledig mogelijk weergegeven, maar wel getrapt. Dus abstract op de landingspagina en steeds exacter in diepere lagen. Ad 3.</p> <p>De informatie wordt kwantitatief weergegeven ten opzichte van de signaalwaarden.</p>	Kwantitatief
3	Output voor publiek (Plan → Do)	<p>Het communiceren van genomen maatregelen, per gemeente, regio, landelijk of per sector</p> <p>Voor het publiek wordt gecommuniceerd in de vorm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In regio x is een groot aantal besmettingen geconstateerd</i> • <i>Daarom zijn de volgende maatregelen van kracht:</i> • <i>Maatregel x, y en z</i> <p>Deze volgen uit de besluitvorming. Hier gaat het bijvoorbeeld om, per regio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen maatregelen • Lokale of regionale maatregelen 	Kwalitatief

		<ul style="list-style-type: none"> o Sectorale maatregelen van toepassing in de regio • Landelijke maatregelen <p>Door te klikken op/kiezen voor je regio, kan een gebruiker doorgeleid worden naar de website van de Rijksoverheid waar alle actuele maatregelen staan opgesomd.</p>	
--	--	---	--

3. Proces van afweging en besluitvorming

a. *PLAN: Handhaving/Maatregelen voor maximale controle bepalen obv beschikbare informatie*

- Vanuit handhaving van maatregelen en adviezen wordt duidelijk of maatregelen nageleefd worden.
- Dit wordt bijvoorbeeld duidelijk bij verandering in mobiliteit en de beheersing van de druk op het OV en de publieke ruimte.
- Het OMT kan worden gevraagd te adviseren over de te verwachte impact op de verspreiding bij veranderingen in gedrag.

b. *DO: Signaleren en analyseren - In de uitvoering van de maatregelen meten*

- Er wordt continu gemeten hoe het staat met de verspreiding van het virus en de ontwikkeling van de epidemie, en hoe de uitvoering van maatregelen verloopt, bijvoorbeeld of er knelpunten bestaan.
- Het dashboard biedt inzicht in de ontwikkeling van het virus met de weergave van indicatoren. De hoofdindicatoren en ondersteunende indicatoren geven een getalsmatig beeld van de epidemie. Op basis van signaalwaarden wordt duiding gegeven aan de indicatoren.

c. *CHECK: Adviseren: Op dashboard stand van zaken presenteren, signaleren en analyseren afwijkingen/opvallende zaken*

- De indicatoren op het dashboard worden gebruikt om te bepalen of de genomen maatregelen op een moment in de tijd adequaat zijn. Hiervoor wordt een koppeling gemaakt tussen de genomen maatregelen, de werking en naleving van deze maatregelen en de actuele stand van zaken van de ontwikkeling van de epidemie.
- Op basis van nieuwe signalen brengt het OMT gevraagd of ongevraagd (spoed) advies uit aan VWS ten behoeve van stap (d).

d. *ACT: Afweging en besluitvorming: bepalen of aanpassing of bijsturing maatregelen op basis van dashboard*

- Maatregelen kunnen aangepast of bijgestuurd worden als blijkt dat zij niet het gewenste effect hebben, bijvoorbeeld bij oplevingen of als maatregelen niet (voldoende) werken.
- In geval van lokale of regionale oplevingen worden op lokaal of regionaal niveau maatregelen genomen om op die plaatsen verspreiding van het virus af te remmen. Daarbij spelen de GGD-instrumenten testen en bron- en contactonderzoek een belangrijk rol. In die gevallen wordt, indien mogelijk, door de burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio bepaald welke maatregelen genomen kunnen worden. Maatregelen passen binnen de gestelde kaders

- Bij bovenregionale of landelijke oplevingen van het virus verloopt besluitvorming via de lijn van de Ministeriele Commissie Covid-19 (MCC-19).
- Er wordt gebruik gemaakt van scenario's die ontwikkeld worden door het programma Samenleving en Covid-19. Deze scenario's worden opgesteld om in geval van oplevingen snel vooraf voorziene maatregelen te nemen.
- Bij het veranderen van genomen maatregelen wordt altijd een afweging gemaakt waarbij de volgende aspecten meegenomen worden. In de op te stellen scenario's worden deze aspecten meegenomen:
 - Medisch: uitgaande van ankerpunten van het RIVM (houdbare zorg, bescherming kwetsbaren, zicht op verspreiding van virus). Vraagarticulatie OMT wordt gevraagd te adviseren
 - Sociaal-economisch: inschatting verwachte impact (o.b.v. beleidsmatige en wetenschappelijke input) van maatregelen voor maatschappij en/of economie. Input komt van departementen, planbureaus en experts
 - Dwarsdoorsnijdend: verwachte impact op bestaande vervoerscapaciteit en het gebruik van de publieke ruimte (bij afschaling) en handhaafbaarheid. Input i.s.m. IenW, EZK, BZK, Veiligheidsregio's en politie
 - Overig: afzetten aanpassing maatregelen tegen ontwikkelingen buurlanden, mate van uitvoerbaarheid en communiceerbaarheid. Input via BZ/NCTV, vraagarticulatie OMT (voor te hanteren uitgangspunten in uitvoering), Werkgroep Protocollen van EZK/NCTV en het NKC)
- In het geval van grote oplevingen of onvoorziene situaties kan de nationale crisisstructuur altijd opgeschaald worden en dan kan besluitvorming via de Ministeriele Commissie Crisisbeheersing

4. Ervaringen casus slachthuizen

Observaties uit casus:

- De uitbraken in de slachthuizen betreffen een opleving van het virus in een heel specifieke sector, in eerste instantie binnen een regio.
- Uit deze casus bleek dat het organiseren van gedeelde verantwoordelijkheid niet eenvoudig is. Geen van de partijen wilde zomaar hoofdverantwoordelijk zijn. Dat heeft als groot risico dat onnodig tijd wordt verloren in het indammen van het virus.
- Vanwege een aantal factoren nog controle over situatie (snel oorzaak gevonden, want geen anderhalve meter in slechte huizen) dus bekende acties mogelijk.
- Ook bleek uit deze casus dat het 'blussen van de brand' veel meer vraagt om input-sturing omdat de scope van tevoren niet volledig duidelijk is. Dus: processen voor indammen op orde, een heldere verantwoordelijkheidsverdeling en op basis de situatie het nemen van maatregelen.

Leerpunten en aanbevelingen:

- In het voorgestelde proces (zoals geschetst in dit document) worden in een dergelijke casus door de voorzitter van de veiligheidsregio maatregelen genomen, in afstemming met VWS en andere betrokken vakdepartementen/organisaties, in dit geval LNV/ILT/ISZW.
- In de situatie met slachthuizen was snel duidelijk wat de oorzaak was (geen anderhalve meter in acht genomen, medewerkers met slechte leefomstandigheden in woning) en waren maatregelen daarvoor eenvoudig (touringcars i.p.v. busjes, aanpassing leefomstandigheden). Dat maakt dat de veiligheidsregio zelf maatregelen kan treffen.
- Kleine uitbraken zoals deze kunnen goed voorbereid worden door scenario's op de plank te hebben liggen.
- Bron- en contactonderzoek en testen moeten op orde zijn om snel en gecontroleerd te kunnen handelen en verdere verspreiding te kunnen inperken. Als dit niet op orde is, wordt dit snel een crisissituatie waarbij de crisisstructuur in werking gesteld kan worden.